JR. 1824. NR. 904

NIEUWS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR DE PROVINCIE DRENTHE.

Dingsdag, den 9 November.

De GEDEPUTEERDE STATEN der provincie DRENTHE brengen ter kennis der ingezetenen de verklaring van Z. M. den Koning, gedaan bij besluit van 5 october l.l., (Staatsblad no. 52,) „dat onder „de benaming van *Grofsmeden*," voorkomende bij art. 3 van Hoogstdezelfs besluit van den 31 januarij 1824, (Staatsblad no. [illegible],) ook zijn begrepen de *Hoefsmeden*, *Plaatsmakers* en *Slotenmakers*, en dat over zulke „deze werkplaatsen thans dan op verkregene toestemming der plaatselijke bestaren, kunnen worden „daargesteld of veranderd."

Gedaan te Assen, den 3 november 1824.

De Gedeputeerde Staten voornoemd,

Ter ordonnantie van dezelven,

J. COLLARD, Griffier.

BRUSSEL, den 4 november.

Dingsdag heeft de deputatie der beide Kamers van de Staten-Generaal de eer gehad, om aan Z. M. het adres aantebieden, in antwoord op Hoogstdezelfs aanspraak bij de opening der zitting.

— Eergisteren is Z. K. H. prins *Frederik* naar Mons vertrokken, om er eene inspectie over de artillerie te houden.

— De personen, welke in deze provincien den wijngaard in het groot hebben gekweekt, hebben de [illegible] een kunner denkt onder andere, van vier honderd, elf vaten (hectoliters) wijn te winnen. Men meent zelfs, dat de druif dit jaar, in deze oorden, eene graad van rijpheid heeft erlangd, welke zij in Champagne niet heeft kunnen bereiken.

KEULEN, den 29 october.

De stoomboot *de Zeeuw*, den 26 october van Rotterdam vertrokken, is, na eene vaart van 56 [illegible], gisteren alhier aangekomen, [illegible] ten te ontmoeten. Morgen vertrekt zij naar Koblentz.

— Men meldt uit Koblentz, dat de ziekte, welke gedurende een jaar onder de vossen in het Nassausche is ontdekt, en welke de kennelijke teekenen van hondsdolheid opleverde, thans ook in den ring, waarvan genoemde stad de hoofdplaats is, wordt gespeurd. Men houdt zich verzekerd, dat verscheidene honden hier alreeds, maar ook ossen, die door de vossen gebeten waren, de watervrees hebben gekregen; men heeft alzoo bevolen, om alle honden dood te leggen en de vossen zoo veel mogelijk te dooden. Men heeft tevens, voor als nog, het ver-

[illegible]

FRANKFORT, den 31 october.

Van Zante schrijft men, den 1 october, dat den 24 der vorige maand [illegible] zoon van den onderkoning van Egypte, en een fransch reisgezel, die zich voor een gewezen aide-de-camp van den generaal *Grouchy* uitgeeft, te Napole di Romania als krijgsgevangenen aangekomen zijn.

Den 28sten is de heer *Varvaki*, een man van 81 jaren, van Zante naar Napoli gezeild, om van de grieksche regering Navarin te vragen, ten einde er eene kolonie van Ipsarioten, zijne landslieden, op te richten; waartoe hij op zijne kosten de noodige huizen zoude laten bouwen en de fortres in een goeden staat van verdediging doen brengen. Hij moest verder aan de regering eene som van 60,000 francs aanbieden, welke hij [illegible] in Rusland opgezameld [illegible] te Zante de derde storting [illegible] in Engeland gedane leening ten behoeve der Grieken ontvangen.

Men verhaalt, dat, na het roemrijk zeegevecht van den 10 september, de kapiteinen van een engelsch en van een oostenrijksch fregat, welke de actie hadden bijgewoond, bij den grieksehen admiraal *Miaulis* aan boord kwamen, om hem te verzoeken, dat hij toch de Europeanen, die op de

genomen transportschepen mogten weren, in het leven zoude sparen en hen naar Napoli aan den Senaat zenden, terwijl hij hunne schepen en de goederen der Turken, die zij in hadden, naar goedvinden konde verbeurd verklaren. *Miaulis* zoude hierop geantwoord hebben, dat zij gerust konden wezen, dat hij de Europeanen zoude verschoonen, al hoewel zij het regt der volken en de leer van hunnen godsdienst geschonden hadden. Hij toonde hun vervolgens 250 Turken, die hij gevangen hield, om hen levend aan den Senaat te kunnen zenden.

Te Zea zoude men bericht hebben van een nader gevecht, waarin bij Patmos de Grieken het admiraalschip, benevens eenige andere vaartuigen verbrand en de rest der vijandelijke vloot verstrooid hadden.

Van het grieksche vasteland vernemt men, dat *Couras*, die te Athene het bevel voert, in Eubea de Turken aangevallen, geslagen en een aantal hunner krijgsgevangen gemaakt heeft, waaronder twee pacha's. In Thessalie is het leger van *Derwisch* pacha ook verslagen en in Epirus lagen de grieksche troepen te Bouila, een half uur afstands van Janina. De bergbewoners van den Pindus en die omstreken, welke tot nu toe rustig gebleven waren, zijn thans ook in opstand. Thessalonica, de eenige plaats, gelegen is, bevindt zich in handen der Christenen. De Sulioten zijn waarschijnlijk naar hunne gebergten terug getrokken. Nooit hebben de Turken zoo vele verliezen geleden.

Den 2 november. De berigten uit de Levant luiden steeds gunstig voor de zaak der Grieken. Volgens brieven uit Konstantinopel, van den 9 october, over Bucharest aangebragt, houdt men zich aldaar mede overtuigd, dat de zeetogt, van dit jaar, voor de Turken verloren is. Ten opzigte der laatste zeegevechten heeft men nog geene eenstemmige en toeverlatige berigten.

AUGSBURG, den 26 october.

Ten gevolge van de jongste gevechten in den Archipel, wordt nu de zaak der Grieken als beslist beschouwd, en men meent, dat eene groote Mogendheid zich ten voordeele derzelve heeft verklaard: zoo dat men, tegen het voorjaar, belangrijke gebeurtenissen tegemoet ziet.

LONDEN, den 2 november.

In Chili heeft eene verandering in het gouvernement plaats gehad. De generaal *Freyre* is tot Directeur van den Staat benoemd en tegelijk is bepaald, dat de constitutie van 1823 afgeschaft zoude worden, dat de Senaat uit een zal gaan en dat er eene commissie belast zal worden met de herziening der constitutie van 1818. Dit alles was geschied ten gevolge van een besluit van den generaal *Freyre*, om het gezag, waarmede hij tot heden bekleed was, in den schoot van den Senaat neder te leggen, daar hij het met de toen bestaande constitutie voor onmogelijk hield, om het gouvernement wel te besturen. De Senaat was hiermede verlegen en vraag aan de Ministers, welke artikelen in de constitutie behoorden veranderd te worden, waarop dezen ten antwoord gaven, dat de geheele constitutie moest verworpen worden; toen was er eene volksvergadering gehouden, welke de boven vermelde besluiten nam. De rust was intusschen ongestoord gebleven.

Met de laatste brieven van Brazilien heeft men tijding, dat Pernambuco zich op den 19 september aan de keizerlijke braziliaansche armee van den generaal *Lima* heeft overgegeven.

Over Buenos-Ayres heeft men verscheiden berigten omtrent de zaken in Peru en daaronder is zeker het belangrijkste dat betrekkelijk de twist, die er tusschen de koninklijke generaals ontstaan is en den afval van den generaal *Olaneta* ten gevolge gehad heeft. De oorsprong van deze oneenigheid moet niet gezocht worden in de verknochtheid van sommige dier overste, hetzij aan des konings zaak of aan die der Constitutionelen, maar alleen in het plan, om eigene grootheid te bevorderen, dat de een even als de ander koesterde. Dit, gevoegd bij eene reeks van beleedigingen, die *la Serna*, *Kaldez* en *Canterac* den generaal *Olaneta* aandeden, ontstak dezen in toorn en deed hem eene verbintenis aangaan met zekeren kolonel *Lanza*, een patriot, die sedert langen tijd eene soort van guerilla's-oorlog tegen de Koningsgezinden in Opper-Peru voerde. Volgens de laatste tijding van Salta, waren *Valdez* en *Olaneta* op het punt, om tot eene generale actie te komen, na dat zij reeds eenige schermutselingen van weinig beduidenis hadden gehad.

PARIJS, den 31 october.

Als stellig verhaalt men, dat het tractaat, krachtens hetwelk de fransche armee Spanje tot den 1 januarij aanstaande bezetten moet, niet hernieuwd zal worden en dat het fransche kabinet besloten heeft, om Spanje te doen ontruimen. De aftogt der troepen zoude met het einde van december een aanvang nemen; 25000 man zouden naar Frankrijk terug komen en het overige gedeelte van het leger aan deze zijde der Ebro gecantonneerd worden; Kadix, Pampelona en Barcelona evenwel, zouden fransche bezetting houden.

Te Rochefort zal een detachement troepen ingescheept worden, welke naar Spanje gaan, om er de militairen te vervangen, wier diensttijd op den

31 december verstreken is, en die alsdan, volgens 's Konings begeerte, op franschen grond moeten terug gekeerd zijn.

— Alle brieven uit de spaansche grens-provincien spreken van niets dan van arrestatien en doodvonnissen. In de Coruña zijn vyftien opperofficieren van de constitutionele armee, welke gekapituleerd hebben, ter dood veroordeeld.

den 2 november. Er zijn brieven van Madrid van den 28 october. De koning bevond zich steeds op het eskurial. In alle provincien zullen junta's van de geestelijken en regtsgeleerden opgerigt worden, onder het oppertoezigt van den kanunnik *Heterard*. Deze junta's zullen zich voornamelijk ophouden met het verspreiden te beletten van ongodsdienstige en revolutionaire boeken, en zullen ook een waakzaam oog op de dagbladen en andere tijdschriften moeten houden.

— Van de Spaansche grenzen schrijft men, dat, ten gevolge van het laatste besluit, de vervolgingen met eenen nieuwen yver hervat worden. Te Leon zijn twee-en-twintig personen als vrijmetselaars gearresteerd; te Santander zijn meer, dan honderd der aanzienlijkste lieden in de gevangenis geworpen en overal worden diergelijke maatregelen genomen. In Navarre zijn vele oude officieren der constitutionele armee opgeligt en naar Pampeluna vervoerd.

MENGELWERK.

De provincie Drenthe en de maatschappij van Weldadigheid zijn elkander wederkeerig belangrijk.

(Vervolg van nommer 88.)

De drentsche boeren zouden van lieverlede hunne heidevelden verliezen en daardoor ongelukkig worden.

Voor dat wij naar de gegrondheid van dit bezwaar het voorgestelde onderzoek doen, moeten wij de opmerking maken, dat zij zeer te berispen zijn, die bij deze en gene gelegenheid het wel eens doen voorkomen, als of de maatschappij van Weldadigheid zich somtijds van half geheimzinnige middelen bedient, om stukken heideveld te verkrijgen. Immers van zoodanige handelwijs is geen voorbeeld; de maatschappij stelt zich niet in het bezit van gronden of velden, dan bij vrijwillige verkoop en tegen goede betaling.

Ten opzigte nu van het gemelde tweede bezwaar. Men kan niet ontkennen, dat het houden van groote kudden schapen, die uitgestrekte heidevelden tot weide vorderen, op de meeste plaatsen de kracht en het wezen van de Drentsche huishouding uitmaakt; door dit middel toch verzekert men zich van de noodige mest voor de rogge landen en de roggebouw is de hoofdzaak van den landbouw in Drenthe. Deze heidevelden dus in eens weg te nemen, zoude zeker groote verlegenheid veroorzaken en de huishoudingen zouden buiten twijfel in de war komen. Dan het gevaar of kwaad, dat men in dezen vreest, is, in twee opzigten, minder groot, dan men zich voorstelt. Vooreerst is er in Drenthe nog eene aanmerkelijke hoeveelheid heidegrond, welke zonder groot nadeel voor de schapenweide wel kan gemist worden, want op vele plaatsen zoude men genoeg hebben aan de helft van het veld, dat aanwezig is. Men denke hier, bij voorbeeld, aan het zoogenaamde Ellersveld, hetwelk eenen omtrek heeft van misschien acht uren gaans. Maar vooral moet men op het oog houden, dat de maatschappij van Weldadigheid doorgaans de heidevelden niet koopt en ook niet koopen kan, dan vereenigd met de boerderijen of plaatsen, waarbij die velden behooren. De maatschappij heeft niet de heidevelden van het gehucht Veenhuizen, Wateren enz. gekocht, zoodat de boeren met de huizen, bouw- en groenlanden, als het ware, bleven zitten, zonder middel om de noodige mest te verkrijgen, maar en huizen en hooi-, bouw- en weilanden, alles gezamenlijk, is aan de maatschappij overgegaan, en voorts heeft zij van de omliggende dorpen en gehuchten dat veld, hetwelk deze konden missen en overhadden, mede aangehandeld, en op deze wijze uitgebreid. Dit brengt de aard van de zaak mede, vervolgens ook alders gaan. Zoo zal, bij voorbeeld, te eeniger tijd de maatschappij ook het eene of andere gehucht aan het groote Ellersveld gelegen verkrijgen, met de heidevelden, daarbij behoorende en dan van de omgelegen marken aankoopen zoodanige gedeelten, als deze kunnen missen. En wanneer de zaak op deze wijze behandeld wordt, dan zijn de gevolgen eer voor- dan nadeelig. Immers de boerderijen worden dan niet alleen niet van het noodige veld beroofd, maar zij krijgen de gelegenheid om het overtollige tegen goede betaling af te staan, welke gunstige gelegenheid den bezitteren, buiten de maatschappij van Weldadigheid, niet ligtelijk zoude geboren geworden zijn. Zijn er boeren, welke misschien door geldgierigheid of bijzondere omstandigheden misleid, alleen hunne waardeelen verkoopen of te veel daarvan afgaan, deze, in dezelfde evenredigheid, ook hun regt om schapen te houden. Het geheele veld zoude door zoodanige handelwijze, wel is waar, kleiner worden, maar in dezelfde mate wordt de schaapskudde, die geweid moet worden, ook minder groot, en zij, die zich op deze wijze van hun veld ontdaan hebben, moeten zich in den landbouw zonder schapenmest zoeken te redden; zij hebben zich vrijwillig in die omstandigheden gebragt. Men zegge niet, dat de hier bedoelde boeren evenwel hunne schaapskudden zouden

blijven behouden, en daardoor aan anderen nadeel veroorzaken. Het is toch bekend, dat oorspronkelijk het regt van schapenweide met de waardeelen in verband staat en dat hij, die geen waardeel heeft, ook geen regt tot het weiden van schapen kan hebben. Daar, waar aan dit onwrikbaar beginsel de hand niet gehouden is, zal men, door behoorlijke keuren, in tijds de gevreesde verkeerdheden kunnen afsnijden, en bepalen, dat geen boer meer schapen houden mag, dan zijn waardeel hem daartoe bevoegd maakt.

Maar gesteld eens hetwerezou, dat men in de daad met grond bevreesd moest zijn voor gebrek aan schapen weide ingevalle de ontginningen van de maatschappij van Weldadigheid in Drenthe al meer en meer worden uitgebreid, zoude dan dat gemis van weide voor de schapekudden zoo verderfelijk wezen, dat de Drentsche boeren daardoor tot armoede en ellende moesten vervallen? Wij geloven het niet. Bij de Drentsche landbouw, zoo als die thans gedreven wordt, is doorgaans de schapenmest en dus ook het heideveld onmisbaar, maar is deze Drentsche landbouw niet voor wijziging en andere inrigting vatbaar? zeker dit! en door de ondervinding zijn ten dezen reeds duidelijke lessen gegeven. Er zijn immers voorbeelden van dorpen en gehuchten, waar het heideveld van tijd tijd tot land gemaakt zijnde, het houden van schapekudden niet meer plaats heeft, door een andere middelen [illegible] schapenmest thans de landerijen in behoorlijken staat en de boeren zeer welvarende zijn. In onze eigene provincie hebben wij ten dezen de dorpen Peize, Eelde, Roderwolde en anderen tot voorbeeld strekken, terwijl de zandstreken van de provincien Groningen en Vriesland daarvan talrijke voorbeelden opleveren; men zal toch wel niet in twijfel trekken, dat in vorige tijden, bij minder bevolking en kultuur, ook in die gewesten de aartsvaderlijke handelwijze, het houden van gehele kudden schapen, heeft plaats gegrepen. (*Het vervolg hierna.*)

ADVERTENTIEN.

De GOUVERNEUR van de provincie *DRENTHE*, daar toe gemagtigd, maakt bekend, dat op woensdag den 1 december aanstaande, des morgens te 11 uur, in het raadhuis te Koeverden, in het openbaar, ten behoeve van 's Rijks schatkist en onder nadere approbatie, zal worden verkogt het gewesen Tuchthuis aldaar, met den grond, waarop hetzelve staat en die er verder bij behoort: ter keuze der kopers, om te mogen afbreeken. Zullende het gebouw, drie dagen te voren, kunnen worden besigtigd; mits zich daartoe adresserende ter stedelijke secretarie.

Assen, den 2 november 1824. P. HONSTEDE.

De Kommissie van Geneeskundig Onderzoek en Toevoorzigt, in de provincie Drenthe, zal, op woensdag den 1 december 1824, des voormiddags te 10 uren, in het landshuis te Assen, vergaderen, tot het afnemen der examina in de heel-, verlos- en artsenijmengkunde, of tot dat van drogist; zullende zij, welke verlangen mogten daar toe te worden toegelaten, zich, ten dien einde, bij rekwest, met overlegging van de vereischte bewijsstukken, op behoorlijk zegel, acht dagen te voren, moeten vervoegen bij den ondergeteekenden.

De President van voorn. Kommissie,
J. L. SLUIS.

MIDDELPRIJZEN van GRANEN enz., verkocht te GRONINGEN, *gedurende de laatste helft der maand october;*

Witte-Tarwe 't mud	3 gl. 20 c.	Boter, het pond	f 0 - 61 a
Roode dito	3 - 20 -	Rundvleesch	0 - 47½ -
Rogge	2 - 67 -	Kalfsvleesch	0 - 30 -
Vroege Gerst	3 - 10 -	Schapenvleesch	0 - 20 -
Late Dito	2 - 50 -	Varkensvleesch	0 - 25 -
Boekweit	2 - 54 -	Aardappelen, het mud	0 - 50 -
Haver	1 - 57 -		

Rogge ned. mud . . . 3 gl. 16 c. | Boter, 1½ nederl. pond, 87½ c
Boekweit, het mud, . 3 - 16 - |

te HOOGEVEEN, *op de markt van den 2 november.*

Rogge, het ned. mud . . . gl. | Boter, 1 nederl. pond, 50 c
Boekweit, id. id., . . 3 - 00 - |

te KOEVERDEN, *op de markt van den 11 october.*

Rogge het ned. mud 2 gl. 30 c | Boter, 1 nederl. pond, . . 45 c
Boekweit, id. id. . . . 2 - 60 - |

PRIJS-COURANT van NEDERL. EFFECTEN.

Amsterdam, den 5 november

Werk. Schuld 2½ pc.	57½ à 58¼	Loslenten . . . . 2½ pc.	86¾ à ⅞
Restant Uitg. dito	¼ à ⅜	Loten	f 88 à 89½
Kansbiljetten . . .	f 51½ à 52½	Ned. Handelmaats.	100 à ⅛
Amst. Stadsdl. 4½	99 ⅛		

131ste KONINKLIJKE NEDERL. LOTERIJ,

derde klasse, 3de — 10de *lijst.*

No.	26725,	een prijs van	f 1000	No.	53584,	een prijs van	f 1000
—	26884,	„ „ „	1000	—	19005,	„ „ „	1000
—	21056,	„ „ „	2500	—	5715,	„ „ „	1000
—	5794,	„ „ „	1000	—	53048,	„ „ „	1000
—	17303,	„ „ „	1000	—	69144,	„ „ „	5000
—	5772,	„ „ „	7500	—	11146,	„ „ „	1000
—	24269,	„ „ „	1000	—	5791,	„ „ „	1000
—	5035,	„ „ „	15,000	—	14698,	„ „ „	1000

Te Assen bij C. van GORCUM, Provinciale Drukker.